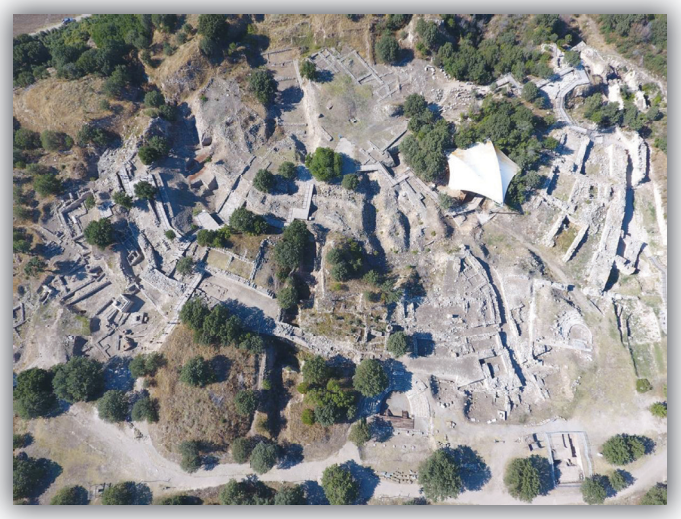
40. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI 1. CİLT

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

40. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI 1. CİLT

07-11 MAYIS 2018
ÇANAKKALE

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 3627-1
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 183-1

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ÖZME

07-11 Mayıs 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen
40. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin katkılarıyla
gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Arel Görsel Tanıtım San. Tic. Ltd. Şti.

e-ISSN: 3667-8845

Kapak Fotoğrafı: *Rüstem ASLAN*
Troya Örenyeri 2017 Yılı Kazı Çalışmaları

Not :Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil Özme tarafından denetlenmiştir.
Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Ankara 2019

40. ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE OF 40th INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF EXCAVATIONS, SURVEYS AND ARCHAEOMETRY

Prof. Dr. Nurettin ARSLAN	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Başkanı-Assos Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Rüstem ASLAN	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Troia Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Andreas SCHACHNER	(Boğazköy-Hattuşaş Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Turan TAKAOĞLU	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Başkanı)
Doç. Dr. Olivier Can HENRY	(Labraunda Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Onur ÖZBEK	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Prehistorya Anabilim Dalı Başkanı)
Prof. Dr. Timothy HARRISON	(Tell Tayınat Kazı Başkanı)
Doç. Dr. Göksel SAZCI	(Maydos-Kilisetepe Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE	(Aslantepe Kazı Başkanı)
Doç. Dr. Aslı Erim ÖZDOĞAN	(Çayönü Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Michael HOFF	(Antiocheia Ad Cragum Kazı Başkanı)
Dr. Masako OMURA	(Yassıhöyük Kazı Başkanı)

İÇİNDEKİLER

Abuzer KIZIL, Taylan DOĞAN
Euromos 2017 Yılı Çalışmaları 1

Adnan DİLER, Bekir ÖZER, Hülya BULUT, Şahin GÜMÜŞ,
Gözde ADIGÜZEL, Sevilay Zeynep YILDIZ
Pedasa 2017 19

Ahmet Cem ERKMAN, Şakir Önder ÖZKURT
Kurutlu Kazısı (2017) 43

Ahmet ÇAYCI, Zekeriya ŞİMŞİR
Gevale Kalesi 2017 Yılı Kazı Çalışmalaları 49

Akın ERSOY, Binnur GÜRLER, Hakan GÖNCÜ
Antik Smyrna/İzmir, 2017 63

Alessandra RİCCİ
The Küçüyalı Arkeopark (İstanbul), 2014-2015: Excavation, Conservation
and Public Archaeology 79

Ali BAŞ, Remzi DURAN, Şükrü DURSUN, Ayben KAYIN
2017 Yılı Keykubadiye Sarayı Kazısı 103

Ali BORAN, Halil SÖZLÜ, Razan AYKAÇ
Silifke Kalesi 2017 Yılı Kazı Çalışmaları 123

Ali Yalçın TAVUKÇU, Akın TEMÜR, Zerrin AYDIN TAVUKÇU,
Mesut CEYLAN, Sinem COŞKUN, Kasım EKER
Alabanda 2017 147

Annalisa POLOSA
Elaiussa Sebaste 2015-2017 Excavation and Conservation Works 161

Andreas SCHACHNER
2017 Yılı Boğazköy-Hattuşa'da Kazı ve Restorasyon Çalışmaları 179

Aslı ÖZYAR, Elif ÜNLÜ, Türkan PİLAVCI, Serdar YALÇIN, Amanda FILMYER,
Virginia VERARDI, Taha YURTTAŞ, Kutay ŞEN, Marta KOUMARI
Tarsus-Gözlükule 2017 Yılı Kazısı 201

K. Aslıhan YENER, Murat AKAR, Müge BULU
Aççana Höyük, Alalah 2017 Yılı Çalışmaları ... 217

Asuman BALDIRAN
Iasos Antik Kenti 2017 Yılı Çalışmaları ... 237

S. Yücel ŞENYURT, Atakan AKÇAY, Mehmet CEVHER,
İlkay AKLAN, Seda KARA
Ovaören 2017 Yılı Kazı Çalışmaları ... 251

Atilla ENGİN, Engin ÖZGEN, Aydoğan BOZKURT,
Derya BOZKURT, Ali ÖZER
Oylum Höyük 2017 ... 271

Aygün EKİN MERİÇ, Ali Kazım ÖZ, Nezihat KÖŞKLÜK KAYA,
Fatih Hakan KAYA, Nihal KARDORUK
İznik Roma Tiyatrosu 2017 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları ... 293

Ayla SEVİM EROL, Alper Yener YAVUZ, Serdar MAYDA,
Erhan TARHAN, Çilem SÖNMEZ SÖZER, Hakan MUTLU, Ahmet İhsan AYTEK
Çorakyerler Kazısı 2017 Yılı Çalışmaları ... 311

Bahadır DUMAN
Tripolis 2017 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları ... 325

V. Belgin DEMİRSAR ARLI
İznik Çini Fırınları Kazısı 2017 Yılı Çalışmaları ... 345

Bilal SÖĞÜT, Zeliha GİDER BÜYÜKÖZER
Stratonikeia ve Lagina 2017 Yılı Çalışmaları ... 361

Bilge HÜRMÜZLÜ, Hüseyin KÖKER, Mustafa AKASLAN, Lidewijde De JONG,
İlkay ATAV KÖKER, Ahmet MÖREL, Burak SÖNMEZ, Meltem AYAŞAN, Arie Kai BROWNE
Seleukeia Sidera Antik Kenti Temizlik – Düzenleme ve Ölçüm Çalışmaları ... 385

Bora UYSAL, Ali ÇİFÇİ
Elbistan Karahöyük Kazısı 2017 ... 397

C. Brian ROSE, Ayşe GÜRSAN SALZMANN
Gordion 2017 ... 411

D. Burcu ERCİYAS, Mustafa N. TATBUL
Komana 2017 Yılı Kazı Çalışmaları 425

Burçin ERDOĞU, Çiğdem ATAKUMAN, Nejat YÜCEL
Gökçeada Uğurlu-Zeytinlik 2017 Yılı Kazı Çalışmaları 437

Celal ŞİMŞEK
2017 Yılı Laodikeia Çalışmaları 445

Celil ARSLAN
2017 Yılı Eski Ahlat Şehri Kazısı 471

Christopher H. ROOSEVELT, Sinan ÜNLÜSOY, Christina LUKE
Kaymakçı Arkeoloji Projesi: 2016-2017 Yılları Kazı ve Araştırma Sonuçları 487

Claire BARAT, Emine KÖKER GÖKÇE
Porsuk-Zeyve Höyük 2017 Yılı Kazısı 505

Coskun ÖZGÜNEL, Davut KAPLAN, Tayyar GÜRDAL
2017 Yılı Gülpınar / Smintheion Kazıları (38.Yıl) 517

Deniz YAŞİN, Gamze KAYNAK, Fatih BAYTAROĞLU, Reyhan Ece ŞENTÜRK,
Zehra ÇAKAN, Sibel TORPİL, Mehmet BOZ, Erkan ÖZEROL, Nedim DERVİŞOĞLU
Tepebağ Höyük 2017 Yılı Kazı Çalışmaları 531

Şengül Dilek FUL, Murat TEKİN, Emine Saka AKIN
2017 Yılı Sebastopolis Antik Kenti Kazı Çalışmaları 553

Elif GENÇ, Birgül YILDIZ KÖSE
Doğanpınar Barajı Tilbaşar Höyük 2017 Yılı Kazısı 565

Elif ÖZER, Murat TAŞKIRAN
Aizanoi 2017 Sezonu Kazı ve Araştırmaları 581

Elif Tül TULUNAY et aliii
Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2017 Yılı Kazısı 603

Emel ERTEN, Murat ÖZYILDIRIM, Tuna AKÇAY,
Yavuz YEĞİN
Mersin Silifke Olba Kazıları: 2017 Dönemi Çalışmaları 627

E. Emine NAZA-DÖNMEZ, Şeyda ALGAÇ, Tolga AYDIN
Amasya-Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı Kazısı 2017 Dönemi Çalışmaları 641

Michael BLÖMER, Dilek ÇOBANOĞLU, Engelbert WINTER
2017 Yılı Doliche Kazı Sezonu 651

Engin AKDENİZ, Aydın ERÖN, Nihal AKILLI
2017 Yılı Thyateıra ve Hastane Höyüğü Kazıları 671

Erdal ESER, Meryem ACARA ESER, M. ŞAHİN
Divriği Kalesi Kazısı: 2017 683

Ergül KODAŞ, Nihat ERDOĞAN
Boncuklu Tarla 2017 Yılı Kazıları 693

Erkan KONYAR, Bülent GENÇ, H. Banu KONYAR,
Armağan TAN, Anıl YILMAZ, Can AVCI
Eski Van Şehri, Kalesi ve Höyüğü Kazıları 2017 Yılı Çalışmaları 711

OVAÖREN 2017 YILI KAZI ÇALIŞMALARI

S. Yücel ŞENYURT*
Atakan AKÇAY
Mehmet CEVHER
İlkay AKLAN
Seda KARA

T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gazi Üniversitesi adına Ovaören'de 2007 yılından beri yürütülmekte olan kazı çalışmalarının on birinci sezonu[1], 20.07.2017-22.08.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 2017 yılı kazıları[2] Ovaören arkeolojik bütünlüğü içerisindeki Yassıhöyük'te (Resim: 1) "B Alanı" içerisindeki JA-175 ve JA-176 açmalarında yürütülmüştür.

* Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 06500, Beşevler-Ankara/TÜRKİYE.
Dr. Atakan AKÇAY, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, 06500, Beşevler-Ankara/TÜRKİYE.
Arş. Gör. Mehmet CEVHER, Çukurova Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Adana/TÜRKİYE.
Arş. Gör. İlkay AKLAN, Çukurova Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Adana/TÜRKİYE.
Seda KARA, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, 06500, Beşevler-Ankara/TÜRKİYE.

1 Ovaören 2017 Yılı Kazısı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 21.06.2017 tarih ve 127762 sayılı izinleri ile 19.07.2017-21.08.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmalarına Bakanlık temsilcisi olarak İstanbul Ayasofya Müzesi'nden Ömer Severoğlu katılmıştır. Kazı başkan yardımcılığını Dr. Atakan Akçay yürütmüştür. Kazı ekibinde, Arş. Gör. Mehmet Cevher ve Arş. Gör. İlkay Aklan, arkeologlar Atalay Karatak, Seda Kara, M. Nebi Gümüştekin, Pembe Yakupoğluları ve Ezgi Öztürk ile Eskiçağ Tarihçisi Sema Dalkılıç görev almıştır. Gazi Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü lisans öğrencilerinden Elif Çetinkaya, Zeynep Avcı, Kübra Solmaz, Ayşegül Türk, Burcu Yücel kazıya katılan öğrencilerdir. Başta kazı temsilcisi Sn. Ömer Severoğlu olmak üzere, özverili çalışmalarından dolayı tüm kazı ekibine teşekkür ederiz.

2 Ovaören 2017 Yılı Kazı çalışmalarına Türk Tarih Kurumu, 14.08.2017 tarihinde imzalanan protokol çerçevesinde maddi destek sağlamıştır. Desteklerinden dolayı Türk Tarih Kurumu'na teşekkür ederiz.

Yassıhöyük'te daha önceki yıllarda tespit edilen Geç Tunç Çağı (Hitit) tabakasının yukarıda adı geçen sektörlerdeki durumunu ortaya koyabilmek 2017 yılı çalışmalarının temel amacı olmuştur. Özellikle 2015 yılında JA175/176 açmalarında (Resim: 2) Demir Çağı tabakasında, kontekst dışı olarak ele geçirilen Geç Tunç Çağına ait bazı buluntular kazı planlamasının bu açmalarda yoğunlaştırılmasında etken olmuştur. Yaklaşık 17 hektarlık bir alana yayılan Yassıhöyük'te, Geç Tunç Çağına tarihlenen sandık duvar tekniğindeki sur sistemi ve JF185 açmasında tespit edilmiş olan Geç Tunç Çağına ait 4 yerleşim tabakası (YH9-12) Hitit Dönemine ait güçlü bir yerleşimin varlığını daha önceki kazı sezonlarında ortaya koymuştu.

2015 yılında bulunmuş olan damga mühür (Resim: 4), yarısı kırık olmakla birlikte steatitten yapılmış, topuz başlı damga mühür tipindedir. Mühür üzerinde merkezdeki iki sıra konsantrik dairenin etrafında, ışınları üç paralel çizgi ile gösterilmiş sekiz sıralı (dört sırası korunmuştur) yıldız motifi ve bunun en dışında iki sıralı giyoş motifi yer almaktadır. Ovaören-Yassıhöyük mührünün en yakın benzeri Boğazköy Aşağı Şehir'de 3. tabakada bulunmuş olan topuz başlı damga mühürdür. T. Beran, Boğazköy mühür tipleri içerisinde "Tip II" grubuna soktuğu bu mührün Asur Ticaret Koloni Döneminden daha çok Eski Hitit Dönemine tarihlenmesi gerektiğini önermiştir[3]. A. C. Gunter de aynı mührü Eski Hitit Dönemine tarihlendirmiştir[4]. 2014 yılında Boğazköy-Aşağı Şehir'de, Mihraplıkaya yakınlarında yürütülen kazı çalışmalarında da benzer tip ve motif özellikleri gösteren bir mühür bulunmuştur. A. Schachner, mühür ile ilişkili kontekstlerde ele geçirilen Asur Ticaret Kolonileri Dönemine ait tablet nedeniyle bu mührün daha önceki Boğazköy örneklerine göre daha erken tarihli olabileceğini önermiştir[5]. Konya-Karahöyük'ün I. katında bulunmuş mühür[6] ise kemikten yapılmış olmakla birlikte gerek tip gerekse üzerindeki motif açısından Ovaören-Yassıhöyük mührünün bir başka benzeridir. Beycesultan'ın II. tabakasında[7] bulunmuş olan aynı tipteki mühür de özellikle üzerindeki iki sıralı giyoş çerçeve ile en yakın benzerlerden birisidir.

3 Beran 1967: 48, Taf. 2.19.
4 Gunter 1980: 286, Fig. 27. 13-14.
5 Schahner 2015: 94-95, Abb. 38, Bo. 14-524-598.
6 Alp 1994: Lev. 20/49, Şekil 245, Res. 49.
7 Mellart ve Murray 1995: 183, Fig. 0.33, 292.

Ovaören-Yassıhöyük mührünün benzerlerinin daha çok Orta Tunç Çağının sonlarına tarihlendirilmiş olması Yassıhöyük yerleşim tarihi açısından önemli bir veriyi oluşturmaktadır.

2017 yılı kazı çalışmaları JA-175 açmasının güneyde kalan 5x10 metrelik (6-10/a-j), JA-176 açmasının ise kuzeyde kalan 5x10 metrelik (1-5/a-j) plankarelerini içerecek biçimde 10x10 metrelik bir alanda sınırlandırılmıştır (Resim: 2-3). JA-175/JA-176 açması içinde 2015 yılında 1118.50 metre seviyesinde başlayan çalışmalar 2017 yılında 1114.96 metredeki anakaya seviyesinde son bulmuştur. Bu açmalarda Demir Çağı mimari tabakaları daha önceki yıllarda çalışılmış olan alanlara göre çok daha iyi bir şekilde korunmuştur. Yaklaşık 3.50 metre kalınlığındaki kültür dolgusunun en üst seviyesi tarımsal faaliyetler sebebiyle çok büyük oranda tahrip olmuş Helenistik Dönem (YH1) takası ile ilişkilidir. En kalın kültür dolgusu ise Geç Demir (YH2-3) ve Orta Demir (YH4-6) çağlarına tarihlenen ve kesintisiz bir şekilde takip edilebilen tabakalara aittir. Bazı seramik buluntular ve çukurlar dışında bu alanda Erken Demir Çağı'na tarihlenen bir mimari tabaka tespit edilememiştir. Bu dönemin seramik buluntuları daha çok Orta Demir Çağına geçişi yansıtan ve daha önceki yıllarda JF185 açmasında mimari kalıntıları ile de tespit edilebilen YH7 tabakası ile ilişkilidir.

2017 yılı kazılarında açığa çıkarılan Geç Tunç Çağına ait iki mimari tabaka, daha önceki yıllarda JF185 açmasından elde edilen stratigrafik sonuçlara göre YH8 ve YH9 tabakaları ile çağdaştır. 2012-2013 yıllarında JF185 açmasında tespit edilen Geç Tunç Çağının daha erken aşamalarına tarihlenen YH10-11 tabakalarına ise bu alanda rastlanmamıştır. 2017 yılı kazılarında elde edilen bu ön sonuçlar, Yassıhöyük'teki M.Ö. 2. Binyıl yerleşiminin Hitit İmparatorluk Döneminde çok daha büyük boyutlara ulaştığını ve 17 hektarlık alanın tamamına yayıldığına işaret etmektedir. Bu kapsamda Ovaören-Yassıhöyük'ün, Kızılırmak Nehri'nin güneyindeki konumu ile özellikle M.Ö. 15. yüzyıldan itibaren Hitit Devletinin bölgesel merkezlerinden birisi olduğu düşünülmektedir.

JA-175 AÇMASI ÇALIŞMALARI

JA175 açmasında daha alt seviyelerdeki yerleşim tabakalarına ulaşabil-

mek amacıyla, 2015 yılında açığa çıkarılarak tüm dokümantasyon işlemleri tamamlanmış olan Orta Demir Çağına ait mimari kalıntılar kontrollü bir şekilde kaldırılmıştır. Bu kapsamda öncelikli olarak, büyük bir kısmı JA-175 açması içinde kalan YH15M8 numaralı bodrumlu mekân ve bu açmanın doğu profiline doğru devam eden YH15M7 numaralı mekâna ait kısımlarda çalışılmıştır (Resim: 2). YH15M8 No.lu mekânının kuzey ve güney duvarları 4.50 metre uzunluğunda ve 0.70 metre genişliğindedir. Doğu ve batı duvarları ise 6.50 metrelik bir uzunluğa sahip olup, duvar genişlikleri 0.50-0.60 metreler arasında değişmektedir. Yaklaşık 29 metrekarelik bir alana yayılan bu bodrumlu mekân, Orta Demir Çağında uzun bir süre kullanım görmüştür. Yassıhöyük kazıları kapsamında, bugüne kadar açığa çıkarılan Orta Demir Çağı yapıları içerisinde hem boyutları hem de içerisinden ele geçen buluntuları ile bu mekân ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Mekânın en erken kullanım evresinin YH6a'da (M.Ö. 9. yüzyıl) olduğu son kullanımın ise YH4a evresine (M.Ö. 7-6. yüzyıllar) kadar devam ettiği anlaşılmaktadır. Özellikle batı duvarı üzerinde tespit edilebilen yenileme evreleri mekânın, özel bir fonksiyona sahip olması sebebiyle uzun bir süre kullanılmış olabileceğini işaret etmektedir. Geç Demir Çağının başlarında (M.Ö. 550) mekânın içi kül ile doldurulmuş ve kullanımına son verilmiştir. Söz konusu yapının kül ve moloz dolguları üzerindeki Geç Demir Çağına ait mimari tabakalar (YH3-2) bu durumu çok açık bir şekilde yansıtmaktadır.

2015 yılında yürütülen çalışmalar sırasında söz konusu mekânın YH6-5 tabakasına ait kullanım evrelerinde, üç duvarına bitişik sekiler açığa çıkarılmıştı. Bu sekilerden mekânın kuzey ve batı duvarına bitişenler düzeltisiz taş örgülü iken, doğu duvarına bitişen sekide daha düzgün kesilmiş iri blok taşların kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca doğudaki sekinin taş temelleri üzerinde kerpiç ve sıkıştırılmış kil de tespit edilmiştir (Resim: 6). Yassıhöyük'te kapı alanında yürütülen 2014 yılı kazılarında IL-197 açmasında, Demir Çağı surlarına dayanan üç sekili bir mekân açığa çıkarılmıştı. Ele geçirilen seramik buluntuları bu mekânın Orta Demir Çağının başlarına tarihlenmesi gerektiğini göstermişti. Söz konusu yapılar Ovaören'de Orta Demir Çağı mimari geleneği içerisinde büyük boyutlu sekili yapıların varlığını ortaya koymaktadır. *YH15M8* mekânında mimari açıdan dikkat çekici bir diğer husus, mekân duvarlarının dış yüzlerinin düzensizliğidir. İç duvar yüzleri çok daha düzenli

bir duvar hattı oluşturmakta olup duvar yüzeyinde korunmuş çamur sıvalar da görülmektedir. Dış duvarların düzensiz hatları bu yapıların bodrum katlı olduğunu ve alt kat duvarlarının bir çukur içerisine yerleştirildiğini göstermektedir. Ovaören Orta Demir Çağı mimarisinin en iyi karşılaştırılabildiği yerleşimler Kırşehir'deki Kaman-Kalehöyük ve Yassıhöyük'tür. Bu yerleşimlerin Orta Demir Çağı tabakalarında da bodrumlu yapılar tespit edilmiştir. Özellikle Kaman-Kalehöyük IIc yapı katındaki bodrumlu yapılar[8] ve Kırşehir-Yassıhöyük I-11 yapı katındaki bodrumlu yapı[9] Ovaören örneklerinin en yakın benzerleridir. Kırşehir-Yassıhöyük R59 yapısı içerisinden ele geçirilen seramik buluntularının[10] Ovaören YH6 tabakası buluntuları ile çok büyük paralellikler göstermesi de son derece önemlidir.

YH15M8 mekânının içerisinden ele geçirilen çeşitli buluntular ve özellikle batı duvarına dayandırılmış platform yapının işlevine yönelik birtakım yorumların yapılabilmesini sağlamaktadır. 1.20 metre uzunluğunda, 0.70 metre genişliğindeki bu kil platformun korunan yüksekliği 0.65 metredir. Platformun hemen sağ tarafında, seki üzerine bırakılmış çok sayıda pişirilmemiş dokuma tezgâhı ağırlığı ele geçirilmiştir. Mekân içerisinde ele geçirilen su mermerinden (alabaster) yapılmış şahin heykelciği (Resim: 5), pomza taşından bir yarı ikonik idol (Resim: 7) ve çok sayıda delikli *astragalus* (aşık kemiği) bu mekânın ana tanrıça kültü ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Orta Demir Çağında, Tabal Ülkesi yerleşimlerinden birisi olan Ovaören'de ana tanrıça kültünü yansıtan bir yarı ikonik idol daha önceki yıllarda Geç Hitit Dönemi kapısı ile ilişkili kontekstte ele geçirilmişti[11]. Ana tanrıçanın kent kapıları ve surların koruyucusu kimliği ile ilişkilendirilen yarı ikonik idol örnekleri Gordion[12], Boğazköy[13] ve Kerkenes[14] gibi diğer Demir Çağı yerleşimlerinde de bilinmektedir. Daha çok Frig kültürü içerisinde örnekleri bilinen yarı ikonik idol geleneğinin, Ovaören'de M.Ö. 8. yüzyıl sonlarına tarihlenen örnekleri ana tanrıça Kubaba kültü ile ilişkilidir.

8 M. Omura 2015: 312-313.
9 M. Omura 2015 303-304, Res. 5; M. Omura 2016, 29, Fig.20.
10 M. Omura 2015: 303-304, Res. 6.
11 Akçay 2015: 18-32.
12 Roller 2012: 221-252.
13 Bittel 1983: 204.
14 Summers ve Summers 2012: 176.

Açığa çıkarılan mekândaki şahin heykelciği söz konusu yapının ana tanrıça kültü ile ilişkili bir fonksiyona sahip olabileceği fikrini desteklemektedir. Gordion'da bulunmuş olan, Matar-Kybele kültü ile ilişkilendirilen ve Lidya hâkimiyet dönemine tarihlenen alabaster şahin heykelciği[15] Ovaören-Yassıhöyük buluntusunun en yakın benzerlerinden birisidir. Sardes'te, M.Ö. 6. yüzyılda yıkılmış bir Lidya evi içerisinden ele geçirilmiş fayans örnek (pandantif)[16] bir diğer benzer buluntudur. Gordion ve Sardes'te ana tanrıça kültü ile ilişkilendirilen bu örneklerin dışında, şahinin Geç Hitit Döneminde Ana Tanrıça Kubaba ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Luwi hiyerogliflerinde, tanrıçanın ismi şahin işareti kullanılarak yazılmaktadır[17]. Frig ülkesinde ana tanrıça kültü içerisinde çok sayıda örneği bilinen şahin, Gordion'da bulunmuş bir Kubaba kabartmasında tanrıçanın sol elinde görülmektedir[18]. Yine Gordion'da, Orta Frig Dönemine (M.Ö. 800-550) tarihlenen bir kontekstte Kybele'ye ait olduğu düşünülen bir taş heykel üzerinde şahin kabartması tanrıçanın eli üzerindedir[19]. Amasya-Oluzhöyük'de Kubaba tapınağı olarak tanımlanan yapı içerisinde ele geçirilen delikli *astragalos* kemikleri[20] Ovaören buluntularının (Resim: 7) Ana Tanrıça Kubaba kültü ile ilişkilendirilebilmesine katkı sağlayan diğer örneklerdir.

YH15M8 No.lu mekân ile beraber, açmanın güneyindeki 5x10 metrelik kesimi içinde yer alan diğer Orta Demir Çağ mimari kalıntıları kaldırıldıktan sonra bir başka mekân açığa çıkarılmıştır (Resim: 8). Mekânı oluşturan duvarlardan kuzey ve güney duvarları 4.70 metre uzunluğa ve 0.70 metre genişliğe sahiptir. Doğu-batı duvarlarının uzunlukları ise 3.60 metre olup, duvar genişlikleri 0.60 metredir. Mekânın güney duvarı üzerinde 0.90 metre genişliğinde bir giriş yer almaktadır. Bu mekân içerisinde yürütülen çalışmalar sırasında, 1115.65-1115.55 metre seviyelerinde sıkıştırılmış toprak taban açığa çıkarılmıştır. Girişin güneyinde 1115.59 metre kodunda yer alan ve büyük oranda korunmuş olarak açığa çıkarılan taş döşemenin ise bir dış avluya ait olduğu anlaşılmaktadır. Açığa çıkarılan bu mimari unsurlar Orta Demir Çağının en

15 Sams ve Temizsoy: 115.
16 Cahill 2010: 99, Res. 33, Kat. No. 138.
17 Goedegebuure 2014.
18 Mellink 1964: 30.
19 K. DeVries, 1990: 308, Fig. 38.
20 Dönmez 2014: 303, Res. 22-31.

erken mimari evresini oluşturmakta olup, söz konusu mimari Yassıhöyük stratigrafisi içerisinde YH6b evresini temsil etmektedir.

JA175 açmasında devam eden çalışmalarda YH15M8 No.lu mekân ile çağdaş olan YH15M7 No.lu mekâna ait duvarlar kaldırılmıştır. Mekânın kuzey ve güney duvarları açmanın doğu profili içine doğru devam etmektedir. Yapının batı duvarı kuzeydoğu-güneybatı aksında 4.30 metrelik bir uzunluğa sahip olup, genişliği 0.80 metredir. Orta Demir Çağına ait olan bu yapı da alan içinden kaldırılmış ve hemen alt seviyelerde Erken Demir Çağının geç aşamalarına (M.Ö. 11. yüzyıl) ait silo çukurlarına ulaşılmıştır. Söz konusu silolar, Orta Demir Çağı yapılarının altında kalırken derinliklerini büyük oranda kaybetmişlerdir. JA-175 açmasında Erken Demir Çağı'na ait herhangi bir yapı kalıntısına ise rastlanmamıştır. Erken Demir Çağına ait silo tabanları kireç ve saman ile sıvalı (Resim: 9) olup, farklı taban seviyeleri uzun süre kullanıldıklarını göstermektedir. Çukurların çöp çukuru niteliği taşımadıkları, içlerinden hayvan kemikleri gibi organik atıkların olmaması ile de desteklenebilmektedir. Açığa çıkarılan 4 silonun sadece taban kısımları korunmuştur ve bu siloların Hitit İmparatorluk Dönemine tarihlenen (YH9) mimari yapıları büyük oranda tahrip ettiği belgelenebilmiştir. Söz konusu silo çukurları özellikle açmanın doğusunda yer almaktadır ve ortalama 0.8 metre ve 1 metre çaplarındadır. Silolardan ikisi birbirlerini kesen bir forma sahiptir (Resim: 10).

Bu alanda Erken Demir Çağı silo çukurları ile Hitit İmparatorluk Döneminin son evresine ait (YH9) ait mimari unsurlar arasında herhangi bir yangın veya yıkım izine rastlanmamıştır. Diğer taraftan Ovaören-Yassıhöyük'te tespit edilen, 2 aşamalı Erken Demir Çağı tabakası esasında Orta Demir Çağının hemen öncesindeki M.Ö. 11-10. yüzyıl seramik gelenekleri ile tanımlanabilmektedir. Ovaören Erken Demir Çağı tabakası yıkımla/yangınla sona eren Geç Tunç Çağı yerleşimi üzerinde yer almamaktadır. Ovaören Erken Demir Çağı boyalı seramik geleneği içerisinde "merdiven" (ladder) motifli olarak da bilinen, yalın astar üzerine tek renk boya bezemeli örnekler tarihleme açısından önemli bir buluntu grubunu oluşturmaktadır. Kırşehir-Yassıhöyük'de M.Ö. 11-10. yüzyıl tabakalarında da[21] ele geçirilen bu seramikler Ovaören-Yassıhöyük ile dikkat çekici bir benzerlik olduğunu göstermektedir.

21 M. Omura 2015: 2015: 303-304, Res. 6.

2012-2013 yılı kazı sezonlarında JF-185 açmasında 1114.90 metre seviyesinde ana toprağa ulaşılırken bu alanda Geç Tunç Çağına tarihlenen 4 tabaka tespit edilmişti. JA-175 ve JA-176 açmalarında ise 1114.95-1114.91 metre seviyelerinde değişen anakaya üzerinde Geç Tunç Çağına tarihlenen 2 mimari tabaka tespit edilmiştir.

JA-175 açmasında Hitit İmparatorluk Döneminin son evresine tarihlenen mimari tabaka içerisinde bir mekân oluşturduğu anlaşılan, ancak büyük bir bölümü diğer açmalar içerisine devam eden duvar sıraları açığa çıkarılmıştır (Resim: 11). Açmanın güneybatısında tespit edilen mekânın (YH17M3) kuzey ve doğu duvarları açığa çıkarılırken, diğer duvar hatları açma dışında kalmaktadır. YH17M3 No.lu mekânın doğu duvarı kuzeydoğu-güneybatı uzantılı olup duvar uzunluğu 2.50 metre genişliği ise 0.70 metredir. Duvarın kuzeydoğu ucundan batıya doğru uzanan ve 2.50 metrelik bir uzunluğa sahip olan duvarın genişliği ise 0.75 metredir. Her iki duvarın da mekânsal bir form oluşturduğu tespit edilirken, YH17M3'ün doğu duvarına bitişen ve çok az bir kısmı korunmuş olan duvarın uzunluğu 2.30 metredir. Bu duvar kazılan alan içerisinde herhangi bir mimari ile bütünsel bir ilişki içerisinde yer almamaktadır.

YH17M3'ün kuzeydoğu köşesine bitişen ve bu noktadan kuzeydoğuya doğru uzanan duvar 5.35 metrelik bir uzunluğa ve 0.80 metrelik bir genişliğe sahiptir. Bu duvar üzerinde 1.20 m. genişliğinde bir giriş aralığı tespit edilmiştir. Söz konusu girişin, kendi dönemi içinde (YH9) gerçekleştirilen bir yenileme işlemi sonucunda kapatılarak kullanımına son verilmiştir. Giriş aralığına sahip olan duvar mekânsal bir plan arz ederken YH17M2 mekânının güney duvarı aynı zamanda YH17M3'ün kuzey duvarını da oluşturmaktadır. YH17M2 ile YH17M3 mekânları çağdaş olup Hitit İmparatorluk Dönemi'nin son evresine (YH9) tarihlenmektedir. YH17M2 mekânının doğusunda yürütülen çalışmalar sırasında bronzdan yapılmış, 5.9 cm. uzunluğunda bir çıplak kadın figürini ele geçirilmiştir (Resim: 12). Yuvarlak dipli bir kaide üzerindeki figürinin kolları dirsekten kırılmış şekilde, göğüslerini tutar biçimde gösterilmiştir. Gözleri daire biçimli kabartmalar şeklinde detaylandırılmış figürinin başında bir serpuş bulunmaktadır. YH9 tabakası içerisinde (Hitit İmparatorluk Dönemi) ele geçirilen bu figürinin Orta Demir Çağına tarihle-

nen ana tanrıça kültü ile ilişkili bir kült yapısının alt seviyelerinde ele geçirilmiş olması kültsel devamlılığı göstermesi açısından son derece önemlidir. Ovaören-Yassıhöyük'de bulunan bronzdan yapılmış çıplak kadın figürininin en yakın benzeri Irwin Hersey Kolleksiyonu'ndaki Tanrıça Asherah'a ait tunç figürindir. Kenanlı olarak tanımlanan bu heykelcik M.Ö. 1400-1200 yıllarına tarihlendirilmektedir[22]. Ovaören-Yassıhöyük figürininin ele geçirildiği YH9 tabakası da Geç Tunç Çağının son yüz yılına (M.Ö. 13. yüzyıl) tarihlendirilmektedir. Seramik buluntuları ve diğer küçük buluntular yardımı ile yapılabilen bu tarihlendirmeler kapsamında, çıplak kadın figürininin bir tanrıçaya ait olabileceği ve Hitit İmparatorluk Dönemi sanatı açısından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

JA-175 açmasında yer alan YH17M2 ve YH17M3 içerisinde sürdürülen çalışmalarda her iki mekânın taban seviyelerinin altından geçen duvar hatlarının mekânsal bir plan sunarak YH17M4 yapısını oluşturdukları tespit edilmiştir. Açığa çıkarılan mekân Hitit İmparatorluk Dönemine tarihlendirilirken bu tabaka Yassıhöyük stratigrafisinde YH10 tabakası ile ilişkilidir. YH17M4 mekânı, Hitit İmparatorluk Döneminin son evresine ait olan diğer mekânlarda (JF185 açması, YH10 tabakası) olduğu gibi kuzeydoğu-güneybatı istikametinde uzanmaktadır. YH17M4'ün kuzey duvarı üzerinde gerçekleşen tahribatlar sonucunda duvar yer yer tek sıra taş hattı korunmuş bir şekilde açığa çıkarılmıştır. Mekânın kuzey duvarının tamamı YH17M2 içinde yer alırken, güneye doğru uzanan duvarının ise YH17M2 ve YH17M3'ün altından geçtiği görülmektedir. YH10 tabakasına ait olan mimari unsurlar anakaya üzerindedir. Yine bu tabakaya ait olan 2 adet silo ise YH17M4'ün kuzeydoğusunda açığa çıkarılmıştır. Her iki silo da anakaya içine oyulmuş olup, bu silolardan kuzeyde yer alanının üst koduna 1114.95 metre seviyesinde ulaşılırken taban kısmının ise 1114.46 metrede son bulduğu tespit edilmiştir. Güneyde yer alan ikinci siloya 1115.07 metre seviyesinde ulaşılırken söz konusu silonun tabanı da 1114. 31 metre seviyesinde son bulmaktadır. Her iki silonun da çapı 0.90-1 metre arasında olup, kuzeydeki silonun derinliği 0.50 metre, güneydekinin ise 0.75 metre olarak korunmuştur.

22 https://www.sandsoftimedc.com/products/mb1414

JA-176 AÇMASI ÇALIŞMALARI

JA-176 açması JA-175 açmasının güneyinde yer almaktadır. Açmanın kuzeyde yer alan 5x10 metrelik (1-5/a-j) bölümü ile sınırlandırılan çalışmalarda ilk olarak 2015 yılında açığa çıkarılmış olan YH15M4 mekânına ait duvar kalıntılarının kaldırılmasına dönük bir çalışma yürütülmüştür. Çalışmalar neticesinde, mekânın ilk kullanım evresinin Orta Demir Çağının başlarına (YH-6a) tarihlendiği, son kullanım evresinin ise Orta Demir Çağı sonlarına (YH-4a) kadar devam ettiği tespit edilmiştir.

YH15M4'ün büyük bir kısmı JA-175 açmasında yer alan YH15M8 No.lu mekânın güney duvarına dayandırılmıştır. Mekânın doğu duvarı üzerinde gerçekleştirilen eklemelere bağlı olarak duvar statiğinin korunmasına gayret edildiği anlaşılmaktadır. Mekânın doğu ve batı duvarları söküldükten sonra, mekân içinde yer alan taş döşemenin YH15M4'e ait olan duvar temellerinin altında kaldığı, dolayısıyla söz konusu döşemenin YH15M4 mekânı ile ilişkili olmadığı anlaşılmıştır. Böylece taş döşemenin bir YH6b evresine ait olduğu ve bu döşemenin JA-175 açmasında yer alan YH15M8 mekânının dış avlusunu oluşturduğu tespit edilmiştir. Mekân duvarının iç hatları üzerinde daha düzenli bir örgü kullanılırken aynı durum dış hatlar için geçerli değildir. Mekâna ait duvarların dış hatları son derece özensiz ve dağınık yapısı ile dikkat çekmektedir. Mekân duvarlarının toprak içine gömülü olması sebebi ile dış hatlar üzerinde gerekli özenin gösterilemediği anlaşılmaktadır. Benzer uygulama JA-175 açmasında yer alan YH15M8 No.lu mekânda da izlenebilmektedir.

JA-176 açmasında 2015 yılında açığa çıkarılmış olan ve açmanın doğusunda bulunan (3-4/h-j) Erken Demir Çağına ait olan silo tabanlarının kaldırılmasından sonra devam eden çalışmalarda Hitit İmparatorluk Döneminin son evresine ait olan mimari unsurlar açığa çıkarılmıştır. 2015 yılında bu tabakaya ait mimarinin yalnızca üst duvar hatları tespit edilebilmişti. YH9 tabakasına ait olan bu duvarların tamamı 2017 çalışma sezonu içinde açığa çıkarılmıştır. Hitit İmparatorluk Dönemine ait yapı duvarları Erken Demir Çağı silolarının tahribatından etkilenmiştir. JA-176'nın güneydoğusunda, kuzeydoğu-güneybatı uzantılı olan duvar 3.30 metrelik bir uzunluğa ve 0.70 metrelik bir genişliğe sahiptir. Söz konusu duvarın kuzeydoğu hattı üzerinde bu duvar ile birleşen ve güneye doğru uzanan bir başka duvar açığa çıkarılırken, açmanın güneydoğu profiline girmesi sebebi ile küçük bir kısmı tespit edilebilmiştir.

JA-176 açmasında sürdürülen çalışmalarda JA-175 açmasında da olduğu gibi Hitit İmparatorluk Dönemi iki tabakalıdır. Hitit İmparatorluk Döneminin sonlarına (YH9) tarihlendirilen yapının, kuzeydoğu-güneybatı yönlü duvarının 4.10 metre uzunluk ve 0.75 metre genişliğindeki kısmı bu alanda yer almaktadır. Duvarın ilk kullanım evresi YH10 tabakasında yer alırken YH9 tabakasında yenilemeler ile duvarın kullanıma devam edildiği anlaşılmaktadır. Açığa çıkarılan duvarın batısında yer alan bir diğer duvar hattı ise YH10 tabakasında kullanım görmüştür. Bu duvar da kuzeydoğu-güneybatı uzantılıdır ve 3.50 metre uzunluğa ve 0.60 metre genişliğe sahiptir. Duvarın kuzeydoğu ucundan batıya doğru uzanan ve en erken kullanımı YH10 tabakasına tarihlenen bir diğer duvar hattı yer yer tek sıra halinde korunmuştur. Bu duvarın da YH9 tabakasında kullanımı devam etmiştir. YH9 tabakasına ait duvarın uzantısının JA-175 açması içinde yer alan YH17M2 No.lu mekâna kadar devam ettiği görülmüştür. Mekânın doğu duvarı üzerinde yer alan ve sonrasında kapatılan giriş aralığının bulunduğu noktada duvar son bulmaktadır. Söz konusu duvarın altında yer alan ve YH10 tabakasına ait olan duvarın ise YH17M2 No.lu mekânın altından geçerek devam ettiği görülmüştür. Bu noktadan sonra güneye doğru uzanan duvarın, JA-175 açması içindeki YH10 tabakasına ait olduğu anlaşılmıştır. Birbiri ile bağlantılı olan bu duvarların, anakaya üzerindeki YH10 evresinde inşa edildiği anlaşılmaktadır (Resim: 13).

JA-175/JA-176 açmaları içinde yer alan ve YH10 tabakasına tarihlenen mekân içinde, *in-situ* halde banyo kapları, küpler, pişmiş toprak kazan ve ocaklar açığa çıkarılmıştır. Mekânın kuzey duvarında yer alan pişmiş toprak banyo kaplarının 4 kulplu olduğu tespit edilirken, kaplar kulpların bulunduğu noktadan itibaren birbirlerine bitişik bir halde duvara paralel bir şekilde yerleştirilmiştir (Resim: 13-14). Dikdörtgen formlu olan banyo kaplarından daha batıda yer alanı 82 cm. uzunluğa, 65 cm. genişliğe ve 37 cm. derinliğe sahiptir. Ona bitişik diğer banyo kabının uzunluğu 75 cm., genişliği 51 cm. ve korunmuş yüksekliği 33 cm.dir. Düz kaideli banyo kapları, yaklaşık 10 cm. kalınlığındaki bir toprak içerisine gömülü olup, kaplar dip kısımlarına yerleştirilen taşlar ile sabitlenmişlerdir. Banyo kaplarının oturma kısımları ise kırılarak içlerine çökmüştür. Banyo kaplarının kaide kısmı 1114.93 metre seviyesinde bulunmaktadır. Bu alandaki anakayanın çakıl dolguları da 1114.91-1114.96 metre seviyelerinde başlamaktadır. Ovaören-Yassıhöyük'te-

ki ana kaya formasyonunun volkanik tüfleri de içeren proklastik kayaçlardan oluştuğu daha önceki yıllarda da tespit edilmiştir.

Banyo kaplarının güneybatısında, mekânın batı duvarı yakınında bir p.t. kazan kırık olarak açığa çıkarılmıştır. Kaba katkılı, el yapımı bu kazanın altındaki küllü alanlar, bu tip kazanların su kaynatma amaçlı kullanıldıklarını göstermektedir. Bu kazanın güneyinde ayrıca bir ocak açığa çıkarılmıştır. Ocağın üst kısmındaki yassı andezit bloklar, karbonlaşmış ahşap kalıntıları ve p.t. kazanlara ait parçalar söz konusu ocağın daha çok su ısıtmaya yönelik kullanılmış olduğunu göstermektedir. Hitit İmparatorluk Dönemine tarihlenen mekânın kuzeydoğu köşesinde 4 adet sivri dipli depolama küpü ele geçirilmiştir. Küpler yarı belinden itibaren toprağa gömülü bir şekilde açığa çıkarılmıştır. Toprağa gömülü olan kısımları korunmuş olan küplerin üst kısımlarının korunmadığı tespit edilmiştir.

JA-176 açmasında bulunan mekânın dışında yürütülen çalışmalar sırasında mekânın kuzeydoğu köşesinin 1.5 metre kuzeydoğusunda, 1.80 metre çapında ve 0.95 metre derinliğinde bir çöp çukuru açığa çıkarılmıştır. Çöp çukuru anakaya içine oyulmuş olup çukur içinde yapılan çalışmalarda yoğun miktarda Hitit İmparatorluk Dönemine ait seramikler ele geçirilmiştir. Çöp çukuru içerisinden ele geçirilen damga mühür önemli bir yer tutmaktadır (Resim: 15). Steatitten yapılmış, ip delikli mührün zaman içinde deforme olmasına bağlı olarak kullanımına son verildiği düşünülmektedir. Mühür dışında çöp çukuru içinden p.t. ağırlıklar, bronz iğneler ve deniz kabuğundan yapılmış boncuk ele geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

A. AKÇAY, "Ovaören-Yassıhöyük'den Bir Yarı İkonik İdol", *Arkeoloji ve Sanat* 149: 18-32.

A. C. GUNTER, *The Old Assyrian Colony Period Settlement At Boğazköy-Hattusa In Central Turkey: A Chronological Reassessment of the Archaeological Remains*, 1980.

A. SCHAHNER, "Die Ausgraubungen in Boğazköy-Hattuša 2014", *Archäologischer Anzeiger*, 1.

HALBBAND, 2015., G. Summers, F. Summers, "Kerkenes Dağ", *Frigler, Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde/Phrygians, In the Land of Midas, In the Shadow of Monuments*, T. F. Sivas ve H. Sivas (Ed.), İstanbul: 162-183.

J. MELLART, M. MURRAY, *Beycesultan, Late Bronze Age and Phrygian Pottery and Middle and Late Bronze Age Small Objects*, Vol. III, Part II, Ankara, 1995.

K. BITTEL, *Hattuscha Hauptstadt der Hethiter, Geschitte und Kultur einer altorientalischen Grobmacht*, Köln, 1983.

K. DEVRIES, The Gordion Excavation Seasons of 1969-1973 and Subsequent Research", *American Journal of Archaeology*, Vol. 94/3, 1990.

K. SAMS, İ. Temizsoy, *Gordion Museum*, Ankara.

L. E. ROLLER, "Phrygian Semi-Iconic Idols from Gordion", *Anatolian Iron Ages* 7: 221-252.

M. J. MELLINK, "A Votive Bird from Anatolia", *Expedition Magazine* 6.2 (January 1964).

M. OMURA, "Yassıhöyük Excavations First Five Seasons 2009-2013, *Anatolian Archaeological Studies*, vol. XIX, 2016.

M. OMURA, "Yassıhöyük Kazıları 2013", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 36/2, 2015: 301-312.

N. CAHILL, "Sardeis Şehri /The City of Sardis", *Lidyalılar ve Dünyaları/ The Lydians and Their World*, N. Cahill (Ed.), İstanbul, 2010: 75-106

P. GOEDEGEBUURE, "The Hieroglyphic Luwian signs *128 (AVIS 'bird') = wax and *30 = HAPA*", *Acts of the IXth International Congress of Hittitology 2014*.

S. ALP, *Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürleri*, Ankara, 1994.

Ş. DÖNMEZ, "Kuzey-Orta Anadolu'da Yeni Bir Arkeolojik Keşif: Oluz Höyük Kubaba (Matar Kubileya) Tapınağı (Kızılırmak Kavsi İçinde Ana Tanrıça İle İlgili Güncel Bulgular)", *Arkeoloji İle Geçen Bir Yaşam İçin Yazılar. Veli Sevin'e Armağan. Scripta/Essays in Honour of Veli Sevin. A Life Immersed in Archaeology*, A. Özfırat (Ed.), İstanbul 2014: 303, Res. 22-31.

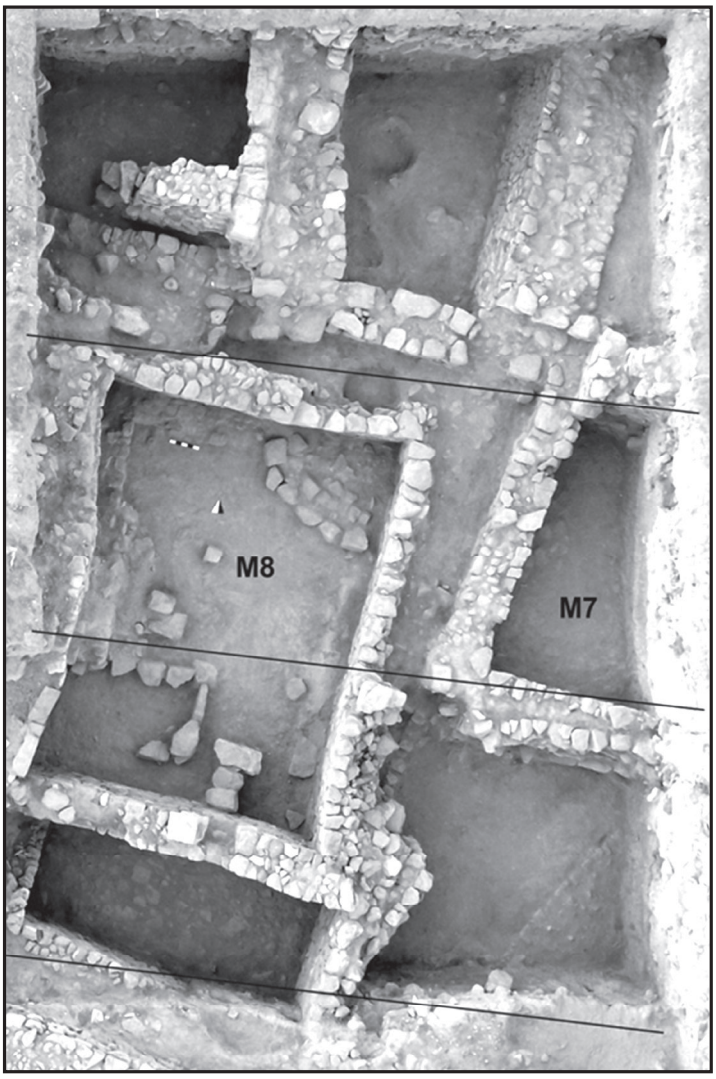
T. BERAN, *Die Hethitische Glyptik von Boğazköy, I. Teil, Die Siegel Und Siegelabrücke Der Vor-Und Althethitischen Periodden und Die Siegel Der Hethitischen Grosskönige*, Berlin, 1967.

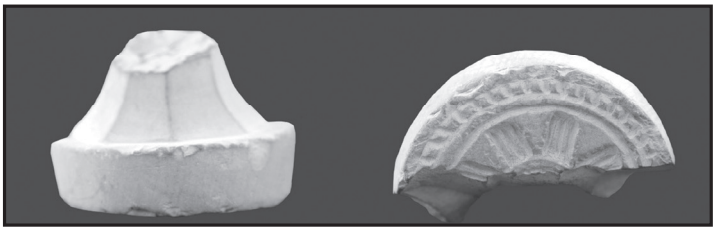
Resim: 1

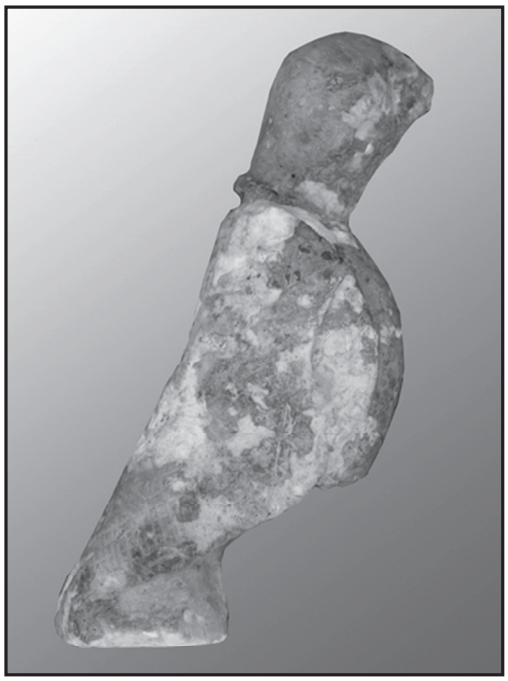

Resim: 2

Resim: 3

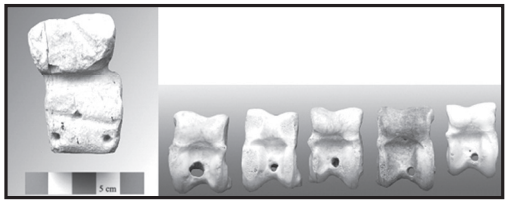

Resim: 4

Resim: 5

Resim: 6

Resim: 7

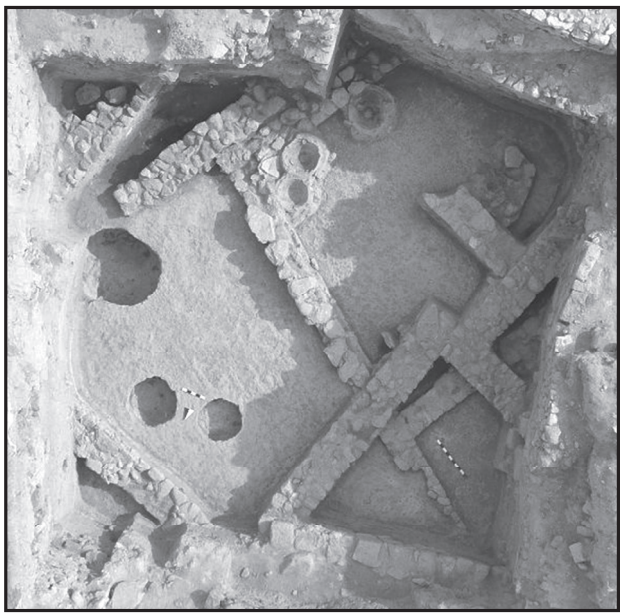
Resim: 8

Resim: 9

Resim: 10

Resim: 11

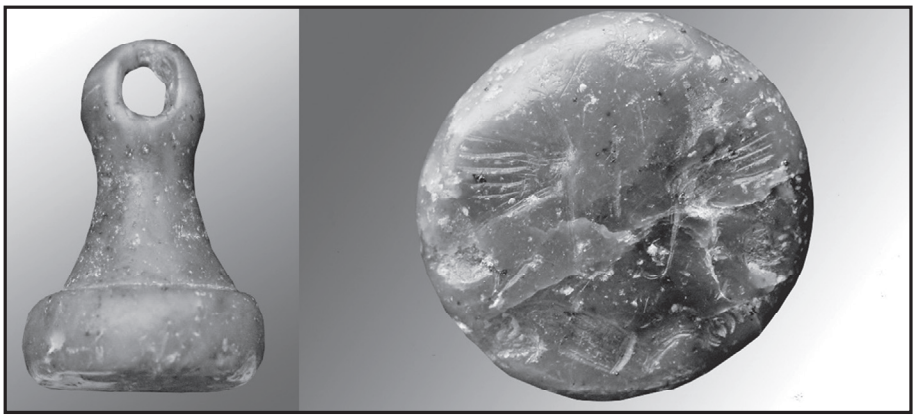
Resim: 12

Resim: 13

Resim: 14

Resim: 15